

Intervju Giuseppe Cavagna

»Evropska prestolnica kulture je poskus, da iz dveh mest nastane eno«

Veleposlanik Republike Italije v Sloveniji najprej pove, da se v Ljubljani počuti zelo dobro. »To je mesto z zelo visoko kakovostjo življenja,« pojasni na začetku pogovora, ki je zaobjel vrsto tem, s katerimi se vsakodnevno srečuje: od nadzora na meji do manjšin, odnosa do preteklosti, priznavanja univerzitetnih diplom, vprašanja umetnin in arhivov ter prometnih povezav med Italijo in Slovenijo

Bojan Brezigar

LJUBLJANA Giuseppe Cavagna, veleposlanik Republike Italije v Sloveniji, je nastopil mandat marca letos. V tem času se je marsikaj dogajalo v odnosih med državama in čas je že za prvi obračun.

Veleposlanik je z veseljem sprejel prošnjo za pogovor, ki je potekal na italijanskem veleposlaništvu v Ljubljani.

Gospod veleposlanik, kako se počutite v Ljubljani?

Zares se počutim zelo dobro. To je mesto z zelo visoko kakovostjo življenja zaradi vrste razlogov. Je dobro, zelo skrbno upravljano mesto, je zelo zeleno mesto, je čisto mesto, je tudi zelo varno mesto in je navsezadnje zelo lahko mesto, dokaj majhno, če pomislimo, da gre za eno izmed evropskih prestolnic. Ljudje se po Lju-

bljani z lahkoto premikajo, sam to izkoriščam, skoraj povsod lahko grem peš in zelo pogosto uporabljam avto.

Mislim tudi, da je slovenska prestolnica mesto, ki veliko ponuja, poleg tega pa opažam, da v povprečju prebivalci uživajo zelo ugodno razmerje med delom in zasebnim življenjem. Slovenci redno delajo; vem, da je delež zaposlenih v Sloveniji visok, vendar se ob delu vsi zavedajo, da obstaja zasebno življenje, ki ga vsi spoštujejo. V nekem trenutku osem ur delovnika mine in to omogoča ljudem, da ostajajo v družinah, da se ukvarjajo s športom ali da obiskujejo kulturne prireditve. Ljubljana s 300.000 prebivalci ni zelo veliko mesto, vendar je kulturna ponudba vsekakor precejšnja. Vse to mi omogoča trditev, da je življenje v Ljubljani na dobri ravni.

Ne bomo dosegli skupnega spomina, a priznavali bomo, da obstaja tudi spomin drugih

Veliko Italijanov dela in živi v Sloveniji. S katerimi težavami se soočajo?

Lahko rečem, da se doslej nisem srečal z Italijani, ki bi me opozorili na posebne težave, ki bi jih imeli zaradi bivanja v Sloveniji. Seveda obstaja razlika med Obalo, kjer je italijanshina drugi uradni jezik in pogosto v rabi ter ljudem omogoča, da živijo in delajo tudi v italijanshini, in notranjostjo Slovenije, kjer tega ni. Ampak mimo jezikovne zadrege, kajti za Italijane je slovenshina težak jezik, kar občutim tudi sam, vam na to vprašanje ne morem odgovoriti drugače, ker me doslej ni na morebitne težave nihče opozoril.

Bližamo se letu 2025, ko bosta Gorica in Nova Gorica kulturna prestolnica Evrope. To je prvič, da je ta priložnost doletela dve sosednji mesti v dveh sosednjih državah. Kako spremljate te priprave?

To je sporočilo zelo velikega upanja, evropsko sporočilo na najvišji možni ravni. Navsezadnje je Evropa nastala tudi zato, nastala ni samo za čedalje večje zблиžanje držav in njihovih prebivalcev, ampak tudi z namenom, da nastane neka skupnost. Gorica in Nova Gorica to zelo simbolno udeležanata. Govorimo o ozemlju, ki je bilo stoletja nedeljeno, čeprav nekajkrat razdeljeno z mejo, ki se je premikala, vendar o ozemlju, kjer imajo ljudje skupne korenine, čeprav govorijo različne jezike.

Priznanje naziva Evropska prestolnica kulture je torej investicija, poskus, da iz dveh mest, iz dveh Goric, nastane eno samo mesto, kjer bo meja samo kraj srečanja in ne več kraj delitve. To je velika perspektiva, kakršno ima malo krajev v Evropi, to je edinstven primer. Ponosen sem, da ga je Evropa izbrala in prepričan sem, da bo leto 2025 zelo uspešno, ker gre za eksperiment, ki vsebuje veliko upanje za Italijo in Slovenijo, za Italijane in za Slovence, pa tudi sicer za vso Evropo. To je osnova, na kateri temelji ves evropski projekt.

Gorica in Nova Gorica imata kar nekaj odprtih vprašanj, pričam, da smo tudi veliko pozitivnim dogodkom ...

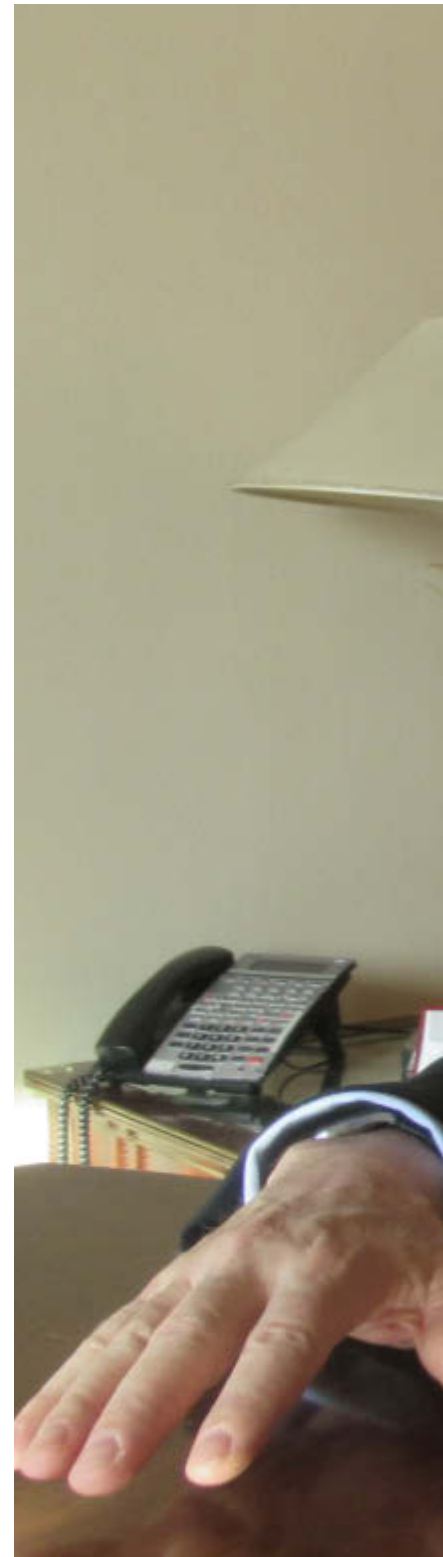
Seveda, med temi bi želel omeniti odkritje – na začetku letošnjega oktobra – table v spomin na dve dekleti, Nor-

mo Cossetto in Milojko Štrukelj, ki sta si bili seveda zelo različni. Drugačno življenje, drugačne korenine, ampak povezani, ker sta bili obe dijakinji goriškega liceja, pred katerim danes stoji ta spominska tabla, obe pa je doletela veliko prezgodnja grozovita smrt, posledica dveh nasprotujočih si ideologij, nosilk velikih tragedij. Zelo pomembno je, da so na odkritju te plošče prisostvovali predstavniki oblasti, župana Gorice in Nove Gorice, državnega združenja ezulov, nosilci drugačnih spominov na dogajanja na obeh straneh meje, ampak z medsebojnim priznavanjem obstoja druge strani.

Ne bomo dosegli skupnega spomina, ker so pač spomini zelo osebni, ampak napotili smo se k priznavanju, da obstaja tudi spomin drugih. Zdi se mi, da je to zelo pomemben korak. S tem se spominjamo preteklosti, spominjamo se, da so bile v preteklosti tragedije ter tudi zločini na eni in na drugi strani meje. Ta spomin dolgujemo žrtvam in njihovim dedičem in tudi samim sebi, kajti od preteklosti se moramo učiti, če želimo preprečiti, da bi se ta ponovila. Tega se spominjamo v današnjem času, ko sta sedanjita Italija in Slovenija zelo drugačni, povezani v gradnji Evrope s perspektivo čedalje večjega sožitja.

Navsezadnje je ta kraj gostil vrsto dogodkov, tam so slavili vstop Slovenije v Evropsko unijo, tam so slavili padec meje, danes pa med Gorico in Novo Gorico, prav sredi tega skupnega mestnega jedra, ostaja tudi nadzor meje zaradi migrantov. Pravkar so ga podaljšali tudi v prihodnje leto. Kako je mogoče, da prav tam, sredi mesta, ostaja ta točka nadzora?

Dovolite mi, da se povrnem k tistemu, o čemer sem pravkar govoril, torej o posebnosti tega območja. Prejšnji teden je v samostanu Kostanjevica pri Novi Gorici potekal manjši dogodek, povezan s tednom italijanske kulinarike. Dogodek je zelo dobro uspel, tudi s simbolnega vidika. Sodelovalo je kakih šest ali sedem vinogradnikov s tega območja, ki so povedali svoje življenjske zgodbe, govorili so o svojih družinah in o svojih vsakdanjih dejavnostih. Očitno je postalo, da smo na enotnem ozemlju, ne glede na mejo. *Terroir*, če naj uporabim izraz, s katerim

označujejo vse značilnosti nekega vina, je en sam. Veliko teh družin je nastalo tudi z medsebojnimi srečanji in tudi porokami. Nekateri so pripovedovali, da je meja celo delila njihove vinograde in so morali zjutraj prečkati mejo, da so obdelovali svoje posestvo ter so se vračali domov zvečer, spet čez mejo. Živeli so ne glede na mejo in zdaj, ko sta obe državi v Evropski uniji, lahko končno brezskrbno opravljajo svoje delo, ker meje ni več.

Če zdaj preidem k odgovoru na vaše vprašanje, vam je znano, da je Italija oktobra 2023 uvedla selektivni nadzor na meji s Slovenijo zaradi težav, povezanih z balkansko migrantsko potjo. Gre za vprašanje, ki zadeva izključno nadzor nad nezakonito migracijo, torej za vprašanje varnosti. Nadzor seveda ni invaziven, ob spoštovanju nujnosti, da na meji ni dolgih vrst, in seveda v popolnem sodelovanju s slovenskimi policisti. Izvajajo tudi skupne obhode, stiki med policijskimi in nadzornimi službami z izmenjavo informacij so vsakodnevni. Nenačelnost Slovenija opravlja enak nadzor na mejah s Hrvaško in z Madžarsko. Dodam naj še, da obstajajo tristranska srečanja notranjih ministrov Italije, Slovenije in Hrvaške, srečujejo se približno vsake tri me-

Pred goriškim licejem Giuseppe Cavagna (prvi desno) ob odkritju spominske table BUMBACA